

נראה אור

פרשת ויקרא וימי הפורים

תשפ"ב

גליון קט שנה ג

מאד רבדי"ק מלעכוויטש קוידענו

{ שניני אור }

כלי שנשבר - פעמים אין כלל אפשרות לתקנו, פעמים רבות ניתן לתקנו אך הוא לא ישוב להיות כפי שהיה ולפעמים מצליחם לתקנו עד כדי שהקלקול כלל לא יורגש, אך לתקנו בצורה שכזו **שיהא טוב יותר מלפני הקלקול** - זאת כמעט לא יתכן.

העושה תשובה מאהבה **זדונות נעשים לו כזכויות**, לא די שנמחקים העוונות עד בלי היכר, לא די שהנשמה חוזרת לישרותה כאילו לא חטאה מעולם, הוא עוד זוכה להוסיף בנפשו דבקות בהשם יתברך יתר על אשר היה קודם החטא, להבין זאת בצורה הגיונית אכן קצת קשה אך היחס כביכול בין היהודי להשם יתברך אינו מצד ההגיון, זהו יחס של **אהבה וקירבה למעלה מהבנה והשגה**, ממילא כאשר הוא מתרחק ח"ו ושב מתוך אהבה ומעורר בכך רצון ואהבה אצל הקב"ה **אין גבול לקרבה אותה** הוא יכול להשיג - הרבה יותר מאשר היה קודם שהתרחק.

עם ישראל נכשל בחטא העגל, נפילה חמורה עד כדי גזירת כליה, משה רעיה מהימנא מפציר בתפלה, הגזירה מתבטלת והקב"ה שב לשכון בתוכם, אזי פונה משה ומבקש הראני נא את כבודך - מה אירע כעת, פירש"י ראה משה שהיה עת רצון ודבריו **מקובלים** והוסיף לשאול להראותו מראית כבודו, ביחס בין בני אדם היו קוראים לכך ניצול אך כביכול בין היהודי לקונו אין שום מעצורים, כאשר מתעורר הרצון - מתלקחת האהבה ניתן להתקרב עוד ועוד ללא הגיון.

כבר ביאר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כמה פעמים את הקשר בין הארת הפורים לתשובת בני ישראל אחר חטא העגל, בימי מרדכי ואסתר נגזרה על ישראל גזירת כליה מפני שהשתחוה לצלם כפי שנגזר עליהם אחר חטא העגל, וכפי שביום כיפורים כ-פורים ירד משה מההר עם לוחות אחרונות וזכו ישראל **לקבלת תורה מחודשת** מתוך תשובה מאהבה, כך בימי מרדכי ואסתר זכו לתשובה מאהבה **ולקבלת תורה באהבה וברצון**.

עם ישראל שרוי בשפלות מאין כמוה המצב נראה לגמרי אבוד, אך מרדכי ואסתר לא מוותרים, עם ישראל שב בתשובה וניצל מהגזירה הנוראה, אמנם בכך אין די - ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, **כאשר שבים באהבה וברצון אין מעצורים** - אם כבר אז כבר... חי היהודי בעולם הנסיונות ולא תמיד מצליח להתמודד, כמה מרגיש הוא מרוחק וכמה חפץ הוא להחזיר את הגלגל לאחור, הנה מגיע יום הפורים בו אוכל לתקן - הוא חושב, בפורים מדברים על הרבה יותר, ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת - למעלה משכל מעבר להגיון - עד דלא ידע.

להשתמש בנפילה כסולם עליה, לנצל את הריחוק כדי להוסיף אהבה - דאס קען נאר א חסיד אליין פארשטיין, רק מי שיושב תמיד בשער המלך ומצפה להכנס ינצל את השער הפתוח לרוץ פנימה ללא חשבון - אשר לא כדת.

{ זברות קודש }

ביטול הדעת להשם יתברך בקיום רצונו

בליעל אחד וקפץ לתוכה אע"פ שנכווה הקרה לפני אחרים, היינו אף שעדיין עומדת האמבטיה בחומה כבר אין חוששים כל כך להיכנס לתוכה כמקודם, כי **מקודם לא היה מושג** בדעת האדם מה יארע על ידי הכניסה לתוכה והיתה היראה מזה בחי' אין סוף. אבל אחר שקפץ הראשון לתוכה אף שנכווה, מכל מקום **כבר משיג בדעתו** חום האמבטי והכוויה הנעשית בכניסה לתוכה, ואזי כבר יכול לדון בדעתו האם להיכנס לתוכה מפני ענין הנחשב אצלו יותר מכאב הכוויה או מפני שלדעתו אין הכוויה נוראה כל כך וכדו'.

בזה מבאר דברי הגמ' (יומא כב:) שאול באחת ועלתה לו, כלומר שנענש במיתה וביטול מלכותו על שנכשל בענין אחד שלא השמיד את הקטנים מזרע עמלק ואת בהמתם, שאמר אם אדם חטא בהמה מה חטאה ואם גדולים חטאו קטנים מה חטאו, וכאשר הכניס ציווי ה' בגדר דעתו היה בזה אחיזה לקלי' עמלק לפי גודל מעלתו, כי עיקר קלי' עמלק **למנוע מאיש יהודי ביטול דעתו לדעת אלקים** בתורה ומצוות, ולכך באחת ועלתה לו.

עבודת הקרבנות - שאמרתי ונעשה רצוני

זהו ענין הקרבנות, כדכתיב (ויקרא א, ב) אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה וגו', רמז למאמר רז"ל (חולין ה:): אלו בני אדם שערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה. כי תכלית הקרבן לתקן אשר נפגם בנפש האדם ונפסקה דבקותו בהשם יתברך על ידי חטאו, ואף בחטא בשוגג נעשה בנפשו ריחוק מהשם יתברך ולכך מביא קרבן. ושורש החטא הוא מה **שלא ביטל עצמו לדעת אלקים**, כמארז"ל (פסטה ג.) אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות, ולכן ע"י שמביא קרבן מתוך ביטול הדעת והרצון להשם יתברך כמארז"ל (ספרי במדבר כה, ה) **שארמתי ונעשה רצוני**, נתקן פגם החטא ומתקרבת נפשו ליוצרה.

על זה אמרו חז"ל (פסטה ה:) בזמן שביית המקדש קיים אדם מקריב עולה שכר עולה בידו וכו', אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות **המשך בעמוד הבא <<**

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר (א, א). ויקרא כתוב באל"ף זעירא, ואיתא ממרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע וממרן אדמו"ר מוהר"י ז"ע הרמז בזה כי אל"ף מורה על חכמה כמאמר הכתוב (איוב לג, לג) **אאלפך חכמה**, ואף בעת שזוכה להשגת החכמה לא יגבה לבו בהשגתו אלא ישפיל עצמו לפני השם יתברך כדוגמת א' זעירא.

קיום המצוה בביטול לדעת אלקים

ביאור הענין דאיתא בפרי הארץ (פר' תצוה זכור) ובתוספת ביאור כי תכלית קיום המצוות שייבאו לדבקות בהשם יתברך - מצוה מלשון צוותא, כי על ידי קיום רצונו יתברך נעשה מאוחד בו כביכול. אמנם לא תתכן הדבקות אלא על ידי שמקיים המצוה בביטול דעתו לרצונו יתברך, שלא יקיימנה מחמת שמשיג בדעתו טעם המצוה, כי אם **עבור קיום רצונו יתברך למעלה מדעתו והשגתו**. כי אם מקיים המצוה לפי השגת דעתו שיש לה גבול, לא יזכה להידבק בהשם יתברך אשר הוא אין סוף למעלה מכל מושג, רק ע"י שמבטל דעתו ורצונו לדעת אלקים שבמצוה יבוא לתכלית קיומה.

וכן איתא בקדושת לוי (ע"י מאמרי פסח ד"ה או"י חכם מה הוא) שבתורה יש משפטים וחוקים, המשפטים משיג האדם טעמם והחוקים אין טעמם מושג. אמנם אף המשפטים אין לו לקיימם מתוך השגת הטעם, כי אם בביטול הגמור לדעת אלקים שלמעלה מהשגתו. לכך ציוה הבורא יתברך בתורתו אף חוקים שאין טעמם מושג, שעל ידי קיום החוקים בביטול להשם יתברך, יהא אף קיום המשפטים **בביטול הדעת והרצון** אף שמשיג טעמם.

קלי' עמלק שלא לבטל הדעת להשי"ת

בזה מבאר שם בפרי הארץ ענין קלי' עמלק אשר הוא דעת דקלי', שכל מגמתו שיהא כל קיום מצוות התורה בגדר דעת האדם ולא יבטל עצמו לדעת אלקים, כדאי במדרש (תנחומא כי תצא) משל למה הדבר דומה לאמבטי ורתחת שלא היתה בריה יכולה לירד בתוכה, ובא בן

ע"י לימוד התורה מתקנים כל הפגמים

והקרב והכרעים ירחץ במים (א, י). היינו שצריכין לתקן חטא מותרות האכילות ושתיית, וזה מרומוזו בתיבת קרב, מה שמכניס בתוך הקרב. וחטאת נעורים כלול בתיבת כרעים, וזה והקרב והכרעים ירחץ במים, אין מים אלא תורה.

אמרי יעקב תרע"ח

אל"ף זעירא. אלף פירושו לימוד (מל' ואאלפך חכמה (איוב לג, א)) - לערן זיך קלייניקייט - למד את עצמך להיות בענוה. עוד מרומז, שתזכור ותשים לבך לאלופו של עולם אפי' בעת בחי' זעירא, היינו בעת קטנות המוחין.

מ"ק מלעכוויטש ז"ע

מאן דאיהו זעיר איהו רב

הרמז בזה, על פי מאמר הזוה"ק (חי"י ש"ה קכב) מאן דאיהו זעיר איהו רב, ומאן דאיהו רב איהו זעיר. וזהו א' שהוא הראשון באותיות איהו זעירא, דרך בהיותו זעירא הרי הוא א' - ראש וראשון, דמאן דאיהו זעיר איהו רב.

מ"ק אדמו"ר מוה"ר א"א ז"ע

הענוה - ראשית העבודה

רומז, כי ראשית ועיקר הכל הענוה. גם אלף לשון לימוד שצריך ללמוד את עצמו תמיד להיות קטן בעיניו.

דברי שלום

ממה שנקרא משה בשם זה אף שניתן ע"י גוי למדנו שהשי"ת אוהב ענוים

בספ"ה"ק מגלה עמוקות כתב ק"א טעמים כמנין אל"ף על הא' זעירא דויקרא, עכ"ז כפטיש יפוצץ סלע וכו'. ולכן י"ל ע"ד שאחז"ל במדרש (ויק"ר א, א) עשרה שמות היו לו למשה ומכולן לא נקרא אלא בשם שקראה לו בתיה בת

מאורי אור

מזבח אבנה בשברון לבי רמזי אל"ף זעירא

פרעה. היינו שאף שהשם הזה הוא השם השפל והפחות מכל השמות, שהוא נקרא מפיה של גויה, מכל מקום נקרא בכל התורה כולה בשם זה, לרמז שהשם אוהב שפלים ונדכאים וכמאמר הכ' (ישעיה נז, טו) אני אשכון את דכה. והראיה - אל משה, דבשם זה נקרא משה תמיד בכל התורה, אף שהוא השפל מכל השמות, לרמז בהכי שהשי"ת אוהב ענוים ושפלים.

[במגלה עמוקות שלפנינו נדפסו רק צ' רמזים ואף מהם חסרים ששה הראשונים, אמנם במג"ע רנ"ב אופני ואתחנן - באופן ר"נ כתב: 'צריך' אני להקדים הקדמה אחת שכתבתי בספרי הגדול מן אלף אופנים שכתבתי על אל"ף זעירא של ויקרא'. וכן בסדר הדורות (מערכת מגלה עמוקות) כתב: 'ואני ראיתי כת' הגאון הנ"ל על א' זעירא שביקרא - אלף אופנים, וכ"כ החיד"א בערכו בשם הגדולים: 'וחיבר אלף אופנים על אל"ף דויקרא זעירא כמ"ש בהקדמת בן הרב, וזה פלא שכן בהקדמת בני המג"ע לא נזכר דבר אודות חיבור זה. ולפום ריהטא נראה שהכוונה לאלף רמזים וכן עמא דבר, אכן מדברי רבינו למדנו שהיינו ק"א אופנים - כגימטריא של האות אל"ף, אמנם ממה שכינה המג"ע את החיבור 'ספרי הגדול' משמע קצת שהיה גדול יותר מספרו על ואתחנן המונה רנ"ב אופנים, אכן מזה אין ראיה, שכן גם בחיבור על ואתחנן חישב המג"ע לכתוב אלף אופנים אלא ששחל"ח באמצע מלאכת הקודש, כמבואר בהקדמת בנו, ובהכרח ש'ספרי הגדול' היינו גדול באיכות ול"ד בכמות, וצ"ב]

מ"ק אדמו"ר מוה"ר א"א ז"ע

השפלות היא כקרבת

בשבת קודש פרשת ויקרא לביל שבת קודש אחר קידוש אמר, ויקרא אל משה - אלף זעירא מראה על ענוה ושפלות, אלף לשון לימוד, ואאלפך בינה (עי' איוב לג, א), אלף לימוד זעירא להיות עניו ושפל. אדם כי יקריב מכס (שם פסוק ב), אדם גם כן לשון שפלות, כי יודע שנוצר מן האדמה, כמו שכתוב (בראשית יח, ז) ואנכי עפר ואפר, וכתוב (תהלים נא, יט) זבחי אלהים רוח נשברה, ואמרו חז"ל (סוטה ה) גדולים נמוכי הרוח לפני הקדוש ברוך הוא יותר מכל הקרבנות, שנאמר זבחי אלקים רוח נשברה. וזה אדם, מי שהוא עניו ושפל בעיני עצמו כאדמה הוא בעצמו חשוב ורצוי כקרבת, וזה כי יקריב מכס קרבן, ודפח"ח.

אמרי יעקב תרע"ז

הנסינות שורשם באהבת השי"ת את האדם

אל"ף זעירא, מורה כי פעמים עומד האדם בפני נסיון אם בסור מרע או בעשה טוב, ונצרך להתגברות לעשות רצון קונו. זהו ענין אל"ף זעירא, אל"ף מורה על החכמה, כמאמר הכתוב (איוב לג, א) ואאלפך חכמה, ובעת שהשגת החכמה בקטנות זהו בחינת אל"ף זעירא.

על זה פירש"י לכל דברות ולכל אמירות ולכל ציוויים קדמה קריאה לשון חיבה, היינו בכל ענין שמצווה האדם לעשות ולהתגבר, הן בדבר איסור ח"ו והן בענייני קדש עצמך במותר לך. ידע כי קדמה לכך קריאה לשון חיבה, שאף כי לעיניו נראה זאת כקושי והסתור, שורש הנסיון הוא בחיבת הבור'ת אליו, שעל ידי שיעמוד בנסיון ויתגבר על יצרו יזכה לגילוי אהבת השי"ת וחיבתו אליו.

ב"ק מ"ק אדמו"ר שליט"א, ויקרא תשע"ג - ליל שב"ק

>>> המשך 'דברות קודש' מעמוד הקודש

כולם. כי כל קרבן מכוון לתיקון מדה ממדות הנפש, כאשר קדשים קלים נשחטים בדרום (עי' ב"ר כב, ה) שמשם נמשכים החסדים, וקדשי קדשים שחיתתן בצפון (שם מז). שהוא ענין המשכת החסדים ע"י המתקת הדינים בשרשם. אמנם מי שדעתו שפלה שבכל אשר משיג בכל עניניו מבטל עצמו להשם יתברך, הרי הוא כאילו הקריב כל הקרבנות, כי כל תיקון הקרבן ע"י ביטול הדעת לרצונו יתברך אשר בזה נתקן אחת ממדות נפשו, וכאשר דעתו שפלה ומבטלה לגמרי להשם יתברך הרי הוא בא לבחי' הדעת שמעל המדות ושורש החסדים והגבורות וממילא נתקן ונתמתק הכל.

לכן כאשר אמר שאול לשמואל שלקחו מבהמות עמלק לזבוח לה', אמר שמואל החפץ לה' בעולות זבחים כשמוע בקול ה' הנה שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אלים (שמואל א טו, כב), כי כל תכלית הקרבן הוא הביטול להשם יתברך שאמר ונעשה רצונו, אם כן מה טעם יש בקרבן הבא מדעת האדם כאשר לא שמע בקול ה' מתוך הבנתו, הלא שמוע מזבח טוב.

ישראל בטלו דעתם לדעת מרדכי ואסתר

זה אשר היה בימי מרדכי ואסתר שנפלו ישראל למצב שפל מאד, וכיון ששורש הנפילה ברוח שטות שאין

מבטלים דעתם לרצון קונם, היתה עצתם לתקן נפשם ע"י ביטול דעתם לדעת הצדיקים מרדכי ואסתר אשר הם בחי' דעת אלקים ודבקים בכל מציאותם בהשם יתברך, ועל ידי זה זכו לחדש דבקותם בהשם יתברך בהתחדשות גמורה בהיות מציאותם בטילה לגמרי להשם יתברך.

ובכל שנה ושנה ביום הפורים נתחדש הארת הנס, ויכול איש יהודי לבטל מציאותו בשלמות להשם יתברך. ועל זה אמרו חז"ל (מגילה ז) מיחייב אינש לבסומי בפורי' עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, כי שני דרגות יש בענין הביטול האחד כנתבאר, שאף בהיותו משיג בדעתו טעם המצוה יודע שיש בה דעת אלקים למעלה מהשגתו - טעמים שאינו משיג בדעתו, ולכן מקיימה בביטול הדעת והרצון לרצונו יתברך ובזה זוכה לדבקות בדעת אלקים, וביטול זה הוא בחי' ביטול ברוחב שמבין שהמצוה רחבה מהשגתו בטעמים נוספים שיש בה.

אמנם מדרגת הביטול הנעלית מזה, בעת שיודע שאף הטעם עצמו שמשגיג אינו כפי דעתו והשגתו בלבד ובודאי יש בו דעת אלקים יתר על השגתו, והוא בחי' ביטול בעומק שאף במה שמשגיג בדעתו יש בו עומק יותר ויותר, ודרגת ביטול זו נעלית יותר כי מבטל עצם השגתו ודעתו לדעת אלקים. ועל ידי שמתייגע לבטל עצמו בעבודתו

בבחי' הביטול ברוחב זוכה לבוא לדרגת הביטול בעומק, כמאמר הכתוב (משלי ב, ד-ה) אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא, שעל ידי יגיעה תמידית לבטל דעתו בבקשת הדבקות בהשם יתברך זוכה להשגת דעת אלקים בשלמות.

וכן הוא ביום הפורים על ידי שמתייגע תמיד לבטל דעתו ורצונו בבחי' רוחב זוכה ביום הפורים לשלמות הביטול בבחי' עומק, וזהו עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, כי ההפרש בין ארור המן לברוך מרדכי הלא פשוט ומושג בדעת כל אחד, וביום הפורים מבטל דעתו לגמרי שאף הענינים הפשוטים ומושגים ביותר אינם כפי דעתו והשגתו כי אם מתוך ביטול לדעת אלקים.

זהו ענין ויקרא בא' זעירא, אל"ף רומז לחכמה כנ"ל שאף השגת החכמה עצמה תהא מתוך שפלות וביטול לדעת אלקים שלמעלה מהשגתו.

יעזור השם יתברך שנזכה לקיים כל מצוות יום הפורים בשלמות ולבטל עצמנו להשם יתברך ונזכה למחות זכר עמלק שיהא השם שלם והכסא שלם בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

ויקרא - זכור תשע"ו, רעוא דרעיון

תמוחה את זכר עמלק

מחייט עמלק תלוי בקדושת השבת

פרשת זכור שאנו קוראין בשבת קודש, כי אמרו ז"ל במדרש תנחומא פרשת כי תצא (סי' ז, כאן כתיב (דברים כה, יז) זכור את אשר עשה לך עמלק, ובשבת כתיב (שמות כ, ח) זכור את יום השבת לקדשו וכו'. לכאורה מה ענין זה לזה הלא כמה זכור כתוב בתורה ולא הביא, ועיין בפרשת פינחס על פסוק (במדבר כה, יז) צרור את המדינים, ויונעם לך. אך הענין, כי באמת מחייט עמלק וקדושת שבת תלוי זה בזה, כי כל מה שמוחה את עמלק יוכל לקבל קדושת שבת, וכל מה שמקבל קדושת שבת כן נקל לו למחות את עמלק. ובעמלק כתיב (שמות יז, יט) מלחמה לה' בעמלק מדר דר, כי בעמלק כתיב (דברים כה, יח) אשר קרך בדרך, ופירש רש"י לשון קור וחום, כי הוא כח הרע שבחלל השמאלי המחמם את האדם לעבירה, גם רוצה לשלוט בחלל הימני לקרר האדם בעבודת ה'. ובשבת כתיב (שמות לא, יז) לדרתם, ופירש בזה הקדוש (תקו"ז תקון ו כב): דירה נאה בלביה, היינו להשרות הקדושה על שני דירות שבלב. וצריך להאמין כי בעת קריאת פרשת זכור נמחה זכר עמלק למעלה ולמטה מעט מעט בכל שנה, עד שימחק לגמרי ויבא משיח צדקנו במהרה בימינו, וצריך לכוין זה בעת הקריאה הנ"ל. ובשבת קודש כתיב לדרתם, שצריך להשפיע ולהשרות קדושת השבת בשתי דירות הנ"ל.

דברי שלום דרוש לדי' פרשיות

מחייט עמלק בגילוי אור האמונה

נחלקו הרמב"ם והרמב"ן בטעם הקרבנות, דעת הרמב"ם (מו"נ ח"ג פמ"ז) שהיה מנהג העכו"ם להקריב קרבנות לעבודה זרה, לכן ציוה הקב"ה שיקריבו הקרבנות להשם יתברך כדכתיב (ויקרא יז, יז) ולא יזבחו עוד זבחיםם לשעירם וגו'. ועוד נותן טעם בנסכים שהיין מורה על המחשבה ומורה על יחוד המחשבה להשם יתברך [כענין לבסומי בפוריא ע"י יין]. ודעת הרמב"ן (ויקרא א, ט) שהוא מטעם שידמה בנפשו שכל אשר עושה בבהמה ראוי לעשות בו עצמו ויתעורר בתשובה שלמה להשם יתברך, ובחמתם סופר (דרוש ל' אדר תקצ"ז) איתא שלדעת שניהם לא נמצא לכאורה טעם למנחות, כי לא היה דרך העכו"ם להקריב מנחות לע"ז וכן טעם הרמב"ן לא שייך בהם.

אין הפרנסה באה מכה ההשתדלות

יש לבאר שיש עוד ענין ע"ז השייך בהשתדלות האדם לפרנסתו, אשר לכך באים המנחות. כי מחד גיסא יש לעסוק בהשתדלות טבעית כדכתיב (דברים טו, יח) וברכתיך בכל אשר תעשה, בפרט אחר חטא אדה"ר שנאמר לו (בראשית ג, יט) בזיעת אפך תאכל לחם. אמנם יש לידע שבאמת אין הפרנסה באה ע"י ההשתדלות כי אם מאיתו יתברך וההשתדלות אינה אלא עבור קיום רצונו יתברך.

בענין זה מתגברת קלי' עמלק גימטריא ספק, שמטיל באדם ספיקות באמונתו לחשוב בהשתדלותו מביאה לו פרנסתו, כאשר היה בעת שלא היה לישראל מים לשתות בלכתם במדבר וירב העם עם משה וגו', ואח"כ נאמר ועל נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין (שמות יז, יז), כי אם מאמין האדם באמונה שלמה שהבוי"ת משפיע לו הכל ללא שייכות להשתדלותו, ממילא בוטח בהשי"ת בכל מצב. אבל כיון שלפי מעלת ישראל נחסר בנפשם בהירות האמונה ודאגו פן לא יהא להם מים לשתות, אזי מיד יבוא עמלק וילחם עם ישראל, כי נעשה בזה פתח לשליטת עמלק שאמונתו להחליש האמונה שהבוי"ת לבדו זן ומפרנס לכל ואין ההשתדלות מועלת מאומה.

זהו ביאור מארז"ל (מגילה יג) אמר ר"ל גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהם לשקליו, כי המן העמלקי בקש לשקול עשרת אלפים כיכר כסף מתוך כוונה להראות שהכל מכה האדם, וממילא ע"י כבוד עשרו ורוב בניו יוכל להכניע את ישראל ח"ו. לכך ציוה השי"ת לתת מחצית השקל, המורה שאין האדם עושה אלא השתדלות מועטה מצידו אבל באמת הכל מאת ה', ובה נתבטל כח המן.

בפורים מבין היהודי שממונו אינו שלו

בזה יתבאר מה שנפסק להלכה (ש"ע או"ח, סי' תרצ"ד, ס"ג) אין מדקדקין במעות פורים וכל הפושט יד נותנים לו, כי בשאר ימות השנה אין לבזבז לצדקה יותר מחומש, וכיון שיש גבול ומדה לצדקה שנותן יש לו יש לבדוק ולבחון שלא תבוא נתינתו לעניים שאינם מהוגנים ותהא צדקה מעולה - הקרוב קרוב קודם וכי"ב.

אמנם בפורים זוכה היהודי לאור האמונה ומבין שכל אשר יש לו אינו שלו כי אם של הקב"ה המשפיע לו כל. וכיון שאינו מרגיש בעלים על כספו, מחלק לצדקה ללא גבול ומדה, כי ממך הכל ומידך נתנו לך. וממילא אין מקום לחקירה ובדיקה מיהו הפושט יד, כי אין נתינתו לזה מגרעת בנתינתו לעניים אחרים. בפרט שלכמה פוסקים אין הלכה זו מדיני צדקה אלא הלכה מיוחדת ליום הפורים, והטעם בהלכה זו שנותן מממונו ללא גבול ומדה מתוך שמבין שאינו בא בכחו ובהשתדלותו.

זהו ענין הקרבת המנחות, כי המנחות באות מתבואה הצומחת ע"י יגיעת האדם במלאכת השדה, ויכול לסבור שבא הכל מכחו והוא בחי' ע"ז שנחסר באמונתו, אמנם האמת כדאיתא בגמ' (שבת לא) אמנות זה סדר זרעים ופי' בתוס' (ד"ה אמות) בשם הירושלמי שמאמין בחי' העולמים וזורע, שמאמין שהשפע מאיתו יתברך ואינו בא מכח מלאכתו, ולטעם זה בא קרבן המנחה שלא יסבור שבאה התבואה בכחו שהוא בחי' ע"ז, אלא יקריבו לה' להודיע שאך מאיתו נשפע הכל.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ויקרא - זכור תשע"ט - קידושא רבה

סיום מסכת חגיגה והתחלת מסכת יבמות בסדר הדרה היומי

מסכת חגיגה רובה מעלות

אמרתי שלימוד תוספות שעל הגמרא, הוא תיקון לפגם הברית רח"ל. ומצאתי סמיכות לזה בספר אור ישראל על התקוני זוהר מהקדוש המגיד מקאזניץ, ומחמת שהוא דבר יקר אעתיק לשונו ז"ל וז"ל שם (תקונא תמיני ס"י, לה: ד"ה רגלין דמועדים), נ"ב שאז ברגלים קבלו הנבואה, ואז דרשו להם בענין עריות להפרש, ובמעשה בראשית ומעשה מרכבה ללמד את בני הנביאים איך לעלות ולראות לעשות לזה היחודים, לכן סידר זה שם. ועל זה רוב מסכת חגיגה בנויים וסידר שם מעלות דתרומה וקודש, הכל על זה הדרך. ושמעתי שאין שום דיבור מהתוספות דשם שלא יהא מרומו בהם עליה. והנראה לזה, כי תוספות הוא כבוד יוסף כמו מוסף דשבת ורגל, ובקושיות רצים ושבים בתירוץ ואז החיות רצוא ושוב. ובהאריז"ל (שער המצוות פ"ו ואתחנן) כתב דבקושיות ותירוץ הם קישוטין לשכינה, ולפי רוב התכשיטין נעשה היחוד בשלימות, ובוה מברין האור מהחושך בתלמוד הבבלי. עכ"ל הק' ודפח"ח.

הגה"ק מוהר"ש מבראהין זי"ע, שם אהרן עינינים אות כא

המתקת הדינים בתחילת מסכת יבמות

הרב הקדוש הצדיק מו"ה ר' זוסיא זצוק"ל מאניפלייע אמר פירוש על הגמ' (יבמות ב.) לפי רוב צדקותיו, חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן וכו' עד סוף העולם, היינו השם י"ה מגין על כלל ישראל ופותר אותם מכל הצרות עד עולם.

בית אהרן לפסח (פה..)

הגאון המופלא רבי יוסף ראזין מדווינסק - הראגוטשובער זצוק"ל

י"א אדר תרצ"ו

[ב]

על עסקו של רבינו בדברי תורה אף בימים שאסור בהם לאדם לעסוק בתורה ל"ע, אך מחמת כבודו של שר התורה לא אמרו לו מאומה, אך דודו של הגאון העיר לו על האיטור והשיב לו רבינו 'מה נעים הוא לקבל צליפות על עסק התורה', [וכבר ציינו לדברי הירושלמי מו"ק פ"ג דאם להוט הוא אחר דברי תורה מותר].

הכם הרזים

כוחו הגדול בתורה הביאו לחריפות ושינויות מיוחדות, כשרוב ככל אמרותיו התבססו על מאמרי חז"ל. פעם השתתף רבינו באסיפת רבנים וטרם כבדוהו לשאת דבריו דבר אחד מראשי הקהילה, אדם פשוט ונבער שדיבר לפני הרבנים כעומק שכלו, התבטא רבינו בלחש דאכן היה ראוי לכבד את ראש הקהל לדבר לפניו דהרי אמרו חז"ל זקני עם הארץ כל מה שמזקינין דעתן מיטרפת עליהן, נמצא שכל שיאחרו את זמן דרשתו ידבר יותר דברי טפשות...

במלחמת העולם הראשונה גזרו התורכיים ששלטו באותה העת באר"ק שמי שאינו נולד בארץ יש לגרשו, אך בהיות שהשלטון התורכי לא היה מסודר ולא היה ברשותו רשימות של הנולדים והחדשים אשר מקרוב באו, ע"כ הודיעו כי מי שישבע שנולד בארץ ישראל יוכל לשבת על מכונן, הדברים עוררו מבוכה בקרב בני היהדות הנאמנה באר"ק שכן מצד אחד חשש פיקוח נפש הוא להיות מגורש מביתו ולנוע ולנוע בימים טרופים אלו, מהצד השני שבועת שקר הוא.

חתנו של רבינו הרב ציטרון שכבר עלה באותם הימים לחון את עפר ארץ ישראל ושמש כרבה של המושבה הצעירה 'פתח תקוה', שגר את השאלה לחותנו הגדול ורבינו השיב לו במברק 'עייין כתובות עה ע"א' כוונת רבינו הוא להנאמר בגמ' שם שכל המצפה לראותה הוא מבניה וכאילו נולד בה, ע"כ היהודים היושבים בערי ארץ ישראל הרי עלו הם בצפייה והשתוקקות לראותה וכאילו נולדו בה.

מסופר כי לעיר דווינסק, בה כיהנו כזכור רבינו ורבי מאיר שמחה יחדיו ברבנות, הגיע גביר גדול ונתן בידי כל אחד מהרבנים סכום נכבד של אלפי רובלים ע"מ לחלקם לצדקה לפי ראות עיניהם, לאחר מספר ימים הגיעו גבאי ה'חברא קדישא' אל רבינו וביקשו צדקה לטובת בית החיים, הגבאים ספרו כי הגדר פרוצה ונכנסים כלבים בעדה ומהלכים על הקברים והוא בזיון למתים, נענה רבינו בשאלה 'איך הכלבים הריחו שיש אצלי כסף?!...'

איש אחד שהכיר בו רבינו בעיניו הטהורות שאינו נוהג כיאות, בא אל רבינו לדבר עמו בדברי תורה ולפלפל בכדי לקבל הורמנא דרבנן, אמנם רבינו שלא אבה לתת לו, פנה אליו באומרו 'חקירה' יש לי ואולי תוכל לפושטו, האיש שש על כך כמוצא שלל רב, הרוגז'ובער פושט לפניו את ספיקותיו... וכך חקר בפניו. כשאדם רוכב על בהמה ומכה אותה בשוט על גבה אזי הבהמה ממחרת את הליכתה מחמת כאבה מהמכה או מחמת שחוששת שמא אדונה יכה אותה שוב. הלה התפלא מה'חקירה' ואמר לרבינו

רעד ווי א גוי, גלייבט מיר, איך האב נאך קיין גוי קיינמאל נישט געקוקט אין פנים' - מחול לכם, אבל מה שאמרתם שהנני מדבר כגוי, האמינו לי, מימי לא הבטתי בפני גוי!

כל הפציה לא ישוו בה

בהתמדה אדירה וביגיעת בשר מופלגת עסק רבינו בתורת ה', לא שת ליבו לכל מאורעות הזמן והעולם, מסופר כי בימי מלחמת העולם הראשונה נזדמן יהודי לעיר דווינסק, לפתע נשמעו יריות נחרד האיש ומרוב פחד נכנס לבית הראשון שהיה לפניו, היה זה לא אחר מאשר ביתו של רבינו שעמד באותה העת על יד החלון, רבינו ראה יהודי מתקרב לביתו וצעק לעברו 'מהר והכנס, נתחדש לי עכשיו חידוש נפלא שמקורו בתוספתא, על ידה אפשר ליישב רמב"ם... והאיש משתאה בחשבו כי רבינו מתייחס ליריות הנשמעות כעת סמוך לביתו, אולם הוא באחד - תורת אמת היתה בפיהו.

כמו"כ העיד אחד ממקורביו שאמר רבינו: אומרים שהשאגת אריה למד שש מאות פעמים את כל הש"ס, אני איני זוכר כמה פעמים למדתי, אך זאת יודע אני שבהיותי אברך צעיר הסמוך על שולחן חותני בווארשא חזרתי במשך שנתיים על כל הש"ס במשך שמונה עשרה שעות ביום, כל שעה לא למדתי פחות מ"ח דפים!

דרכו של רבינו היתה ללמוד בעמידה, שעות ע"ג שעות עמד עד שהיה נופל על הארץ, פעם אחת נפל רבינו ונחבט קשות, מני אז עמדה הרבנית לצידו בעת לימודו ובראותה שעומד הוא ליפול, הניחה כרים וכסתות מסביבו בכדי שלא ייחבט.

כל ימיו היו מקשה אחת של דבקות בתורה ללא סייג, בעיתות צר ומצוק ובזמני שמחה כאחד, בעת שנסתלקה עליו הרבנית בווארשא ונכנסו גדולי הדור לנחמו, ישב רבינו והרצה בפני גדולי הדור חידושי תורה שעלו במוחו הכביר בימים אלו, המה ראו כן תמהו חכמי העיר וגדוליה

מעשי גבורתו וגודל בקיאותו במלחמתה של תורה היתה מושא להערצה בקרב כל תופשי התורה שבדור, היו שאמרו כי כח תורתו העצומה באה מכשרונותיו הנדירים שנתברך בהם רבי יוסף, אך הגאון רבי מאיר שמחה - ידיו ושותפו של הרוגוטשובער ברבנות העיר דווינסק התבטא פעם. 'העולם סובר כי לר' ישע יש זכרון מפליא, אולם אין הדבר נכון כי כל מה שהוא זוכר הוא משום שלמד זאת רק עתה...!'

אף רבינו העיד על עצמו תחת אחד השיחים כשנשא דברים בכניסתו של תורה, ובתוך הדברים הזכיר מדברי המכילתא, קם אחד המסובים - יודע ספר ות"ח ואמר 'אין מכילתא כזאת!' שאלו הגאון 'מתי ראית את המכילתא?!' ענה לו הלה שראהו אתמול השיב לו רבינו מינייה וביה, 'אתה ראית את המכילתא אתמול, אני רואה זאת ברגע זה ממשי', הביאו את המכילתא וראו שאכן צדקו דבריו עד לאחת.

אולם כל זאת היתה לו מחמת קדושתו וצדקתו המופלגה, ואמר עליו הרה"ק בעל השפת אמת' מגור כי ברי לו שהיה שמור מכל נדנדוד חטא ועוון, כי אלמלא נכשל הוא פעם בהרהור עברה כל שהוא לא היה זוכה לזכרון מופלא שכזה, וכמאמר הצדיקים שהעמיסו בסמיכות הפסוקים 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' וסמך ליה 'למען תזכרו' דהא בהא תליא, מי שאינו נמשך אחר תאוותיו זוכה לזכרון נפלא בתורה הקדושה.

עוד על קדושתו המופלגה העיד אחד שהיה בשעת מעשה כשהיה רבינו למנוחת הנפש בעיר המרפא מארינבאד, וכדרכו בקודש צלל במים אדירים בים התלמוד ובתוך הדברים בטל את דברי המחבר - בית יוסף הק' - כידוע דרכו בהשגתו על דברי הראשונים, היה שם יהודי תושב פולין שלא הכיר את רבינו, וכשראה יהודי והנה שער פרא [רבינו לא גלח שער ראשו מעולם מטעם הכמוס עמו] ודיבורו כך אמר לו 'איר רעדט ווי א גוי - דיבורכם כגוי!' רבינו לא השיב לו מאומה.

לאחמ"כ ראה היהודי אנשים רבים נדחפים לגשת אל הגאון ולכששמע אל מי אמר את מה שאמר אחזתו חיל ורעדה ומיד נגש לרבינו לקבל נזיפה בחליצת נעל, אמר לו רבינו 'איך בין אייך מוחל, נאר איר האט גאזאגט אז איך

ניצוצי אור בשבחו של משה רעיא מהימנא במשנת ה'צפנת פענח'

לרגל ז' אדר

אזיר א"י מחכים בזכות מרע"ה

אמרו חז"ל דאזירא דארץ ישראל מחכים, אמר רבינו שלמרות שבשלהי מסכת סוטה איתא כמה וכמה דברים שנתברכה בהם ארץ ישראל שבחורבן בית המקדש נסתלקו, אמנם בעת שציווה הש"ת למשה עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפונה נגבה ותימנה וראה בעיניך וכו' (דברים ג, כז), באותו הזמן שענינו הקדושות של משה הביטו על ארץ ישראל לארבע רוחותיה, הכניס בה סגולה מיוחדת לחכמת התורה, ומכיון שזכות משה רבינו היא נצחית אזי גם כח החכמה בארץ ישראל הוא נצחית.

ספר תורה הי"ג שכתב משה רבינו ביום הסתלקותו

חידוש עצום חידש רבינו באופן כתיבתו של משה רבינו את ספר התורה הי"ג שנמסר לשבט לוי. וז"ל בספרו צפנת פענח (סנהדרין כא): באמת יש נפקא מינה בין ס"ת שכתב משה רבינו והניחו בארון, ובין שאר י"ב ספרי תורה שנתנם משה רבינו ע"ה לשבטים, דס"ת שהניח בארון שם היה כתוב כל התורה כולה בכתב אשורית ולשון הקודש והטעמים והנקודות, וכן בנקודה של שם בן ד' אשר זה נקרא שם המפורש לשיטת הרמב"ם, ולכך מבואר דנתנו לוויים משום דאצלם היו שיר שלהם עבודה וק"ל דעיקר שירה בפה וזה היו הטעמים.

יש להשוות ולהשלים חידושו זה במה שכתב רבינו בצפנת פענח על הרמב"ם ה'ל' תרומות שכתב ספר תורה י"ג שהיתה מונחת בארון... שם היה נכתב כל המסורה הכתיב והקרי, דכיון שנגנז לא שייך בו דברים שבע"פ, רבינו מיישב בזה את התמיהה עליו שהרי נפסק (יורה דעה סי' סג"ד) דברים שבע"פ אי אתה רשאי לכותבם וס"ת מנוקד פסול.

שאלה זו יש להפנות למגדלי הבהמות' נענה רבינו 'נו...
לכן שאלתי את הבהמה בעצמה!'

עוד מסופר כי רב מעיירה מסוימת הגיע לביקור בעיר דווינסק, הרב ידע קצת ללמוד אך לא הרבה מעבר לכך, אבל 'גאוותו שחקים' - החזיק הוא מעצמו... הרב לא רצה לפקוד את היכלו של רבינו מחמת שידע שאינו נושא פנים אפילו לגדולי האחרונים ומה כ"ש אליו, אך ביומו האחרון לשהותו בדווינסק נכנס אל רבינו בידעו שבחזרתו לעיירתו ישאלוהו בני העיר אם היה אצל רבינו, על כן בחשש מה נכנס הוא אל רבינו.

בכניסתו, הבין הגאון בפקחותו במאי קא עסקינן, על כן לא בייש אותו כלל ולא ביטל את דבריו, אדרבא כיבדו ביותר, רבינו שוחח עמו ארוכות בכבוד רב, כשפנה לצאת לא יכל להתאפק ושאל את רבינו 'יש לי שאלה שאני חייב לשאול, אומרים עליכם שאתם מבטלים את כולם, והנה אני יושב כאן זמן מה ולא ביטלתם אותי?!' השיב לו רבינו 'אני מבטל רק למדנים, אנשים פשוטים אינני מבטל!...'

זאת היתה דרכו של הגאון בלימודו, ואף בימי האחרונים בשכבו על ערש דוי ממש כשיסורים קשים ומרים תקפו אותו ובקש שישוחחו עמו בדברי תורה על מנת להשכיח את יסוריו, הביאו לפניו את אחד מגדולי הדור - הגאון האדיר ר' מאיר אריק, שהחל להרצות לפניו את חידושי העמוקים, לפתע הפסיקו רבינו ואמר לו בחריפות 'ואס זאגט איער דאע בדחנות - מה מדברים אתם דברי בדחנות אלו!'

רבינו נסתלק בעיר הבירה ווינה על שולחן הניתוחים, והביאו את ארונו למנוחת עולמים בדווינסק, תוך שהרכבת עברה בדרכה ערים ועיירות רבות בהם 'צאו המוני בית ישראל לחלוק כבוד אחרון לגאון עולם זה, אף בווארשא הבירה הגיעה הרכבת וליווהו רבבות אלפי ישראל.

מקור למנהגי ישראל בקריאת המגילה
רבינו בבקיאותו העצומה ככל מכמני התורה, מצא מקורות למנהגים והלכות שגדולי האחרונים אשר מלפנים התקשו:
בביאור הגר"א תמה על מנהג הסופרים לכתוב את עשרת בני המן בכתב גדול, מהיכן מקורה. ורבינו הביא תוס' במסכת ברכות (מו: ד"ה הו"טוב) ש'נאמן אתה' שבברכת ההפטרות אחת היא עם הברכה שלפניה ומה שנכתב גדול בסיפורים (ומה נשחרב הטעות ששתי ברכות הם) היינו מפני שבימים הראשונים היו רגילים לעמוד כל הקהל ולומר בקול רם 'נאמן אתה'. מכאן ראה שכל מה שאומרו הציבור יחידיו כותבים בכתב גדול. ועל עצם אמירת עשרת בני המן בצוותא. בספר 'חיי אדם' קורא תיגר על המנהג שכל אחד אומר בפני עצמו את עשרת בני המן וכותב שאין זה מנהג, ואילו רבינו מביא כמה ראיות מדברי חז"ל שרק עצם הדיבורים אפשר לצאת ידי חובה בשומע כעונה אבל על אופן האמירה אין יוצאים בשומע כעונה, ובעשרת בני המן נפסק שיש לאמרו בנשימה אחת ע"כ יש לכל יחיד ויחיד לאמרו.

אור הוזהר

פל"ג - פורים ול"ג בעומר

הנה כאשר נתוועדנו השבוע בשבת רעים אהובים בסיום סדר מועד של לומדי הדף היומי בשיעור הנמסר בבית מדרשונו מפי הגה"ח ר' מרדכי ראזנבערג שליט"א, אמרתי לפני החברים מילי מעלייתא שנתחדשו בעניני דינא, וביקשוני להעלות את הדברים על הכתב.

איתא בטור (א"ח סי' תכ"ח): לעולם ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר, וסימן פל"ג ח"י באייר. וכע"ז כתוב בשו"ע: לעולם ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר וסימן פל"ג.

ובספ"ק ביאור באופנים שונים עפ"י פרד"ס את משמעות הרמז פל"ג, וכן את השייכות הפנימית של הני תרי זמנים קדושים - פורים ול"ג בעומר, שחלים שניהם תמיד באותו היום, עיין בדבריהם המשיבים לב נפש.

ואענה אף אני את חלקי הנלענ"ד בזה בדרך קרוב לפשט, הנה בפסוקי המגילה נתבאר **דביום י"ג בניסן נשלח האגרות הראשונות** כמו שכתוב (ג. יב - ג): 'ויקראו ספרי המלך בחדש הראשון בשלושה עשר יום בו ויכתב ככל אשר צוה המן וכו', ונשלחו ספרים ביד הרצים אל כל מדינות המלך להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד' וכו'.

ביום ט"ז או י"ז ניסן [יש בזה אריכות ואכמ"ל] כבר נתלה המן הרשע על העץ אשר הכין למרדכי. ובפשטות לפי הנראה מפסוקי המגילה באה אז אסתר שוב לפי המלך - 'ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפל לפני רגליו ותכר ותתחנן לו להעביר את רעת המן על דבר השטח ואת מחשבתו אשר חשב על היהודים וכו', ותאמר אם על המלך טוב ואם מצאתי חן לפניו וכו' יכתב להשיב את הספרים מחשבת המן בן המדתא האגני אשר כתב לאבד את היהודים וכו', ויאמר המלך אחשוורש לאסתר המלכה וכו', **ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם**. והיינו שאסתר הצליחה תיכף לבטל את גזירת הכליה מעל עם ישראל, ואדרבה להשיב את מחשבת הגויים הרשעים על ראשם.

אך לפי זה צריך ביאור ועיון מדוע המתין מרדכי ואסתר מלבשר לעם בני ישראל הנתונים בחרדה ובאימת מות בשורה משמחת זו, עד ליום כ"ג סיון שאז נכתבו ונשלחו האגרות השניות כמבואר בפסוקים: 'ויקראו ספרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חדש סיון בשלושה ועשרים בו ויכתב ככל אשר צוה מרדכי אל היהודים וכו', להיות היהודים עתודים ליום הזה להנקם מאויביהם!'

ובאמת לפי חלק מהמפרשים לא באה אז אסתר מיד לפני המלך בבקשה להעביר את מחשבתו הרעה של המן, אלא המתינה עד חודש סיון לראות אם חמת המלך אחשוורש שונא היהודים שככה לגמרי, ורק אז באה להתחנן ולבקש על עמה. וכן איתא בפירוש הרלב"ג על המגילה: כאשר יבקש דבר מהמלכות והשיג קצת מבוקשו אין ראוי שימחר לבקש הנשאר עד עת ראוי ואופן ראוי, כי אולי יכעס המלך עליו אם יכביד לשאול ממנו כל זה יחד, כל שכן בראותו שהשיג למלך ההוא מן הכעס הפעולות רב על דבר בשטחו כי הוא צריך שימתין שתשקוט חמת המלך ואז יצא מקום לבקש הנשאר. ולזה תמצא כי כשנתלה המן והיה בזה קצת קורת רוח לאסתר ולמרדכי לא החזיקה אסתר בבקשתה שאמרה נתת לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי עד שעברו כמו שני חדשים או יותר ואז מהרה והתירה עצמה למיתה.

וכבר קדמו בזה רבי סעדיה גאון בפירושו למגילת אסתר שנדפס לאחרונה מכת"י שכתב: אחר שנתלה המן עד שכתב אסתר להתחנן לו להעביר את רעת המן האגני עברו כמו ס' יום או ס"ה, עד שישכח חמת המלך בטוב, כי לא היה יכשר שתבוא בקשה אחר בקשה, כי יקשה בעיני המלך, אבל הניחה הדבר עד ב' חדשים.

אמנם הנה ממפרשי המגילה הסכימו בפסוקי 'ותוסף אסתר ותדבר' היו מיד אחר שנתלה המן, וביארו באופנים שונים את העיכות בשליחת האגרות השניות, ויצויין לדבר נורא שנמצא כתוב בספ"ק עטרות זהב - פ' מגילת אסתר לרבי חיים הכהן מארם צובא - תלמיד מהר"ח ז"ל: 'ועל האמת לא ידעתי מפני מה נתאחר מרדכי ואסתר כל כך וכו', ולפי הנראה פשעו בענין ואין בידי מה להליץ בעדם, וצ"ע'. עכ"ל ובסוד קדושים מי יבוא.

ובפירוש יוסף לקח לרבי אליעזר אשכנזי כתב בזה: מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם למרדכי ואסתר לאחר הכתיבה מ"ז בניסן עד כ"ג בסיון שהיו עם ה' נתונים בצרה, שהרי נראה בהדיא מן הכתוב שבי"ז בניסן אמר אחשוורש ואתם כתבו על היהודים. ורלב"ג פירש וכו', לא דברה למלך עד כ"ג בסיון כדי שתשוך חמתו. ואמת הכתוב מעיד שחמתו שככה מעת תליתו את המן, ועוד מרגלא בפומא דינשי בכל עוד שהברזל חם הכהו.

והטעם שמרדכי ואסתר אחרו הכתיבה עד כ"ג סיון הוא, מפני שלא היו שם רצים כדי לשלוח בכל המדינות לפי שהמן שלחם ועדיין לא חזרו, ולמנות רצים מחדש לא רצה, כי אם הידועים לכל המדינות היותם רצים מיוחדים למלכות כדי שלא יסתפקו בשליחותם. או אפשר שאפילו שהיו שם רצים הרבה לא רצה מרדכי לשלוח הכתבים רק על ידי אותם הרצים בעצמם, כדי שיראו ויבינו כל שרי המדינות שמה שכתב המן היה נכל ותרמית שלא ברצון המלך, שאם היה שולח רצים זולתם אפשר היה נופל בעיני השרים מן הספק לומר מאי אולמיהו דהני מהני.

היינו שמרדכי המתין שאותם שליחים עצמם שנשלחו ע"י המן ישובו ורק אז שלחם שוב, כי חשש שולוח כן לא יאמינו העמים והשרים. וכן נדפס בשם הגר"א, וכן פירש במלבי"ם משמו של היוסף לקח. ואיתא בירושלמי בסוטה (פ"א ה'), אמר רבי אבהו כל אותן שבעים יום שבין איגרות לאיגרות כנגד שבעים יום שעשו המצריים חסד עם אבינו יעקב. וכן הוא בבראשית רבה (ק, ו).

ונתבאר שבין יום י"ג בניסן שבו נשלחו האגרות הראשונות ע"י המן הרשע, ועד ליום כ"ג בסיון שבו שלחו מרדכי ואסתר את האגרות השניות - היה שבעים יום.

ולפי חשבון זה נמצא כי רצי המלך לקח להם שלשים וחמש ימים להביא את דבר המלך ודחו אל כל מאה עשרים ושבע מדינות מלכות, ובשבעים יום הספיקו לבצע את שליחותם ולשוב אל שושן הבירה. והנה כשנמנה שלשים וחמש יום מיום י"ג בניסן יצא החשבון ליום י"ז באייר, וביום זה הגיעו למדינה האחרונה ממדינות המלך אחשוורש ופרסמו שם את דבר המלך, ורבתה התאניה והאניה בכל קהלות ישראל בכל הגולה, ולמחרת ביום ח"י באייר - ל"ג בעומר התענו ככתוב: 'ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך ודחו מגיע אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד שק ואפר יצע לרבי'ם, וכל קהלות ישראל התאחדו לראשונה בתפלה ועקה להעביר את רוע הגזירה ושוב בתשובה שלמה על עוונותיהם אשר גרמו לגזירת הכליון האיזמה, וע"י התפלה והתשובה העבירו רוע הגזירה מעליהם וזכו לאור ולנס של פורים. ומאז ולדורות המשיכו את שעת הרחמים ועת הרצון ביום ל"ג בעומר, יום בו כל עמך בית ישראל לב שופכים נכחה כמים, ואתה תשמע מן השמים.

ואתי שפיר שיכות יום ל"ג בעומר ליום הפורים, כי ע"י דברי הצומות וזעקתם ביום ל"ג בעומר המשיכו בני ישראל את ישועת יום הפורים ואורו לדורות.

ומובן היטב גם הרמז בתבית פל"ג, כי יום זה היה מחצית שבעים ימי שליחות הרצים. וגם נמצא בו רמז לשם פלג שבימי נפלה הארץ (בראשית י, כה), ופירש"י נפוצו מן הבקעה ונתפלגו בכל העולם, וביום זה התאחדו כל בני הגולה מכל מאה עשרים ושבע המדינות ליום צום ותענית.

והנה ידוע מש"כ בשו"ת חתם סופר (י"ד רל"ג) בשם מדרש שאחרי שבט"ז אייר נגמרה הצידה שהביאו אתם בני ישראל ממצרים, הלכו ג' ימים בלא לחם, ובי"ח אייר שהוא יום ל"ג בעומר התחיל המן לרדת.

ואיתא בגמרא (חולין קלט:), ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך ודחו מגיע אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד שק עץ הדעת עירוב טוב ורע. עוד כתבו בספ"ק כי אכילת בני"א את המן היה תיקון לחטא עץ הדעת, ומובן היטב שיום תחילת ירידת המן היה ביום ל"ג בעומר שבו בטלו בני"א את מחשבת המן הרע, וע"י ירידת המן ניתן הכח לבטל את קליפת המן ולתקן את חטא עץ הדעת. ובספ"ק איתא כי האכילה וההתבסמות בסעודת פורים - עד דלא ידע, מתקנת את אכילת עץ הדעת, ולכל הנ"ל מובן היטב כמין חומר.

בברכה מרובה ובידידות
ישראל שלום ארליך

מרדכי ואסתר בקשו להסיר את ההסתר
ותקרא אסתר להתך מסריסי המלך אשר
העמיד לפניו ותצוהו על מרדכי לדעת מה זה
ועל מה זה (ז, ה).

דרשו חז"ל (מגילה טו.) שלחה לו שמא עברו
ישראל על חמשה חומשי תורה דכתיב בהן (שמות לב, טו)
מזה ומזה הם כתובים. יש לבאר מה מורה על דבר נעלם,
וזה על דבר הנראה לעינים. זה מורה על גילוי כבודו יתברך
כפי שהלוחות היו מזה ומזה הם כתובים, וכן בים סוף
אמרו ישראל זה א-לי. טייערע אידן כל הגלות היא בחי'
מה שאין אנו רואים מאומה, ובאותו זמן כאשר היה הסתר
עצום ויקרע מרדכי את בגדיו (אסתר ד, א) שהפשיט כל
הלבושים של עולם הזה, ועל זה שלחה לו אסתר לדעת
מה זה - יש להסיר את ההסתר בחי' מה ולגלות כבודו
יתברך בחי' זה.

באמת כיצד יתכן שיש כלל מציאות של מה והסתר
בעולם, זו הרי טפשות לחשוב שיש מציאות של עולם הזה,
כל בריאת העולם היא רק כיון שהיה רצונו יתברך שיתגלה
כבודו, ולמעשה נעשה כזה הסתר. על כך עקב מרדכי שאי
אפשר יותר עם ההסתר ואסתר שלחה לו לדעת מה זה -
שכבר יהא דעת שכל מה הוא באמת זה, מה שנראה לך
כמציאות של הסתר ושל נסיון תדע שבאמת הוא זה,
באמת כבודו יתברך מתגלה בלבושים אלו.

ואמרה פעמיים זה - מה זה ועל מה זה, כי בקשה כבר
את הגילוי בשלמות כזמן דלעתיד, כדאיתא בחז"ל (שמו"ר
כג, טו) שבקריעת ים סוף אמרו פעם אחת זה - זה א-לי
(שמות טו, ב), ולעתיד לבוא יאמרו פעמיים זה - ואמר ביום
ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו
(ישעיהו כ, ט). טפשים הם אלו שחושבים שקיימת מציאות
של בריאה מבלעדי השם יתברך, כל מציאות העולם הזה
היא רק לכבודו של המלך, הכל הוא רק זה, דעו שהיצה"ר
מנסה להראות שיש בעולם כל מיני דברים טובים אבל
האמת שאין מאומה חוץ מהשם יתברך, דעת זו רצו מרדכי
ואסתר להשפיע - לדעת מה זה.

מרדכי הצדיק משפיע אמונה בישראל

ויהי אומן את הדסה (אסתר ב, ז). הרה"ק מקאליסק זי"ע
כותב על מרן הס"ק מלעכוויטש מארי דכיא והוא מרדכי
(חולין קל"ט), אומן מלשון מפעיל, הדסה מורה על השכינה
הק' וכלל ישראל. טייערע יודן הלעכוויטשער אמר שיבוא
זמן קודם ביאת המשיח ווער עס ועט זיך האלטן וועט זיך
דערהאלטן, מרדכי הצדיק - מארי דכיא אור וקדושה זו
של יסוד אבא אומן את הדסה, ממשיך הארת אמונה בבני
ישראל.

אם יש בהירות האמונה, אם רואים כביכול את בורא
עולם ומרגישים שמלא כל הארץ כבודו, ממילא בטלים כל
נסיונות העולם הזה ונעשים כאין וכאפס. זהו מה שאמרה
אסתר המלכה עתה יש נסיון וצריכים מתוך ההסתר בבחי'
מה להמשיך אמונה בבני ישראל, צריך לזעוק שההסתר
אינו מציאות אמיתית - כל הלבושים שנראים עתה אינם
קיימים כי הכל כבודו יתברך בחי' זה.

החל לומר ואמר ביום ההוא.

תוכן דברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שולחן הטהור פורים תשע"ט

מחלפי סעודתייהו כביכול עם הקב"ה

איתא בגמ' (ז' אביי בר אבין ורבי חנינא בר אבין מחלפי
סעודתייהו ובוה קיימו משלוח מנות איש לרעהו. רש"י
במסכת שבת (לא. ד"ה דעלך) מפרש שהקב"ה נקרא רע
לישראל כמאה"כ (משלי כו, ז) רעך ורע אביך אל תעזוב.
משלוח מנות איש לרעהו, הכונה כביכול להשם יתברך,
ומבקשים אנו מחלפי סעודתייהו כביכול עם השם יתברך,
מהי סעודתו ומהי סעודת השם יתברך.

והחל לומר רבונו של עולם לאמיר מאכין א בייט בכביה גדולה,
ואמר רבש"ע מהי סעודתנו חטאים עוונות ופשעים, ומהי סעודתך
שתתן לנו סליחה מחילה וכפרה, והמשיך הזמר בזעקה גדולה
ויעטו מיר נאך צו געבן בני חיי ומזוני.

הארת יו"ט מסתלקת אחר החג

באריז"ל איתא (שער הכוונות פ"ה) שהארת הפורים נשארת
אף אחר יום הפורים, שלא כהארת שאר הימים הטובים.
והביאור בזה שביו"ט נמשך אור הבינה שמכירים כולם
שהקב"ה ברא את העולם, אבל אחר יו"ט מסתלק האור
ויש לקבל קבלות ולעבוד קשה כדי שישאר בנו רושם
מהארת החג. האור שמתגלה ביו"ט הוא כפי שמקריבים
אדם שנמצא רחוק אבל כאשר הוא כבר קרוב אין צורך
לקרב אותו, כך כאשר יהודי מרגיש רחוק מהש"ת
מאירים לו הארת המועד שידע שהוא קרוב, הנך חושב
שאתה רחוק אבל מרחוק ה' נראה לי. אבל אחר שכבר זכה
לאור החג ויודע שהוא קרוב, מסתלק האור ואזי הוא צריך
להתייגע גם ללא הרגשת אור.

כעת נמצאים אנו בזמן הגלות ויש להתייגע מתוך
החשכות, להתייגע בתורה ובתפלה להתייגע בהתגברות
היצר, טייערע יודן טייערע קינדער יום אחד הגלות תיגמר,
אי אפשר לדעת כמה זה עוד ימשך - יום - שבוע - חודש
- שנה - עשר שנים, אבל מה שבטוח שהישועה תבוא
לבסוף, כעת יש כל יום נסיונות חדשים והבלים חדשים
אבל צריך שיהא לנו שכל, הלא עבור מה נברא כל העולם
הזה כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתי יצרתיו אף עשיתיו,
יגיע זמן שכולם יראו כבוד ה' שבבריאיה.
התחיל לומר אני מאמין בכביאת המשיח.

אור הפורים אינו מסתלק אחר פורים

אמנם כל זה אינו אלא בהארת יו"ט שמסתלק אחר החג,
אבל פורים הוא מהלך אחר לגמרי, מהאריז"ל איתא
(הקדמת הרש"ש לברכות המגילה) שבפורים מתגלה אור מרישא
חיורא דלא אתידע, בפורים האור נשאר - יומי הפורים
האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם,
לא יסוף היינו לא יפסק כלשון הכתוב (דברים ה, יח) קול
גדול ולא יסף, כי גם אחר שהאדם כבר קרוב מאירים לו
אור גדול כאילו היה רחוק מאד, והכונה בזה שנותנים לו
כלים להחזיק את האור, ועיקר הכלים ע"י מקרא מגילה
משלוח מנות מתנות לאביונים וסעודת פורים שהם
מקיימים את אור הפורים.

בדברי שלום איתא כי מרן אדמו"ר האמצעי
זי"ע בקריאת הפסוק (ט, כט) ויכתוב אסתר
המלכה ומרדכי היהודי את כל תוקף לקיים
עליהם וגו', היה מסמיך תיבת תוקף לתיבת
לקיים. כלומר שתוקף ימי הפורים מתקיים
ואינו עובר, ומה הכונה שאינו עובר הרי למחר
היום מסתיים וכבר הולכים בגדי חול.

כאן אמר בנינו כל נרדי: מיום הפורים זה ער יום הפורים הבא
עלינו לטובה - מיום הפורים זה, כל נקודה של אמונה, כל דבקות
בתורה ובמצוות, כל נקודת חיבור בתפלה, הוא מכח הארת הפורים,
ככה הפורים זוכרים תמיד כי אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא
כליתם (מלאכי ג, ז).

בזה שונה יום הפורים משאר ימים טובים, בשאר ימים
טובים מתגלה האור שהיה בשעתו באותו זמן ומאיר
הארת הבינה, אבל אחר יו"ט אף שנשאר ממנו רושם האור
עצמו אינו קיים. אבל הארת הפורים ממשיכה להאיר גם
אחר הפורים, כל נקודה של אמונה ואהבת ה' כל נקודה
של יראת ה' וקרבנות אלקים הכל מגיע מימי הפורים. האור
נחתם בנשמת היהודי שיזכור תמיד ויהי בימי אחרונות
(א, א), כדאיתא בספ"ק (מאורות נתן למהר"ם פאפירש ערך
אחרונות - יש באגדה) אחרונות מורה על הש"ת - מלך
שאחרית וראשית שלו - המגיד מראשית אחרית, ובכל
ענין יש עצם ויש תוספת - פורים הוא עצם.

התחזקות באמונה בכח אור הפורים

תשע"ט - כל כך הרבה שנים כבר עברו מחורבן בית
המקדש, אבל בני ישראל מאמינים בהש"ת הם יודעים כי
[בנוסח פסוקי החקפות] אתה ה' דעת כי ה' הוא האלקים אין עוד
מלבדו. כל מה שנראה חוץ מזה הוא רק מכח קליפת עמלק
שמכסה את כבודו יתברך, אבל הקב"ה עוזר לנו שגם
בשנת תשע"ט תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא
תשכח.

החל לומר מחה תמחה.

כל תיבה בתפלה כל דבר שבקדושה וכל פעולה טובה
שיהודי עושה במשך כל השנה הוא מכח הפורים, דבקות
זו אינה מסתלקת אלא נשאר ומאירה בנו תמיד אור
אמונה. כאשר יש ליהודי אמונה שהקב"ה מנהיג את
העולם - אין עוד מלבדו אין לו שום דאגה ושום טרדה, כי
יודע שהכל מבורא עולם - בני חיי ומזוני. קיימו וקבלו
היהודים עליהם ועל זרעם (ט, כז), איתא בגמרא (שבת פח.)
קיימו מה שקבלו כבר, ע"י התורה יכולים לאחוז בהארת
הפורים, בתורה נמצא השם יתברך, הרי יש כעת כאלו
נסיונות הננו מצפים כבר לגילוי כבודו יתברך, שכל אחד
יאמר את האמת - האם מרגיש רצון לקום עתה מכאן
לקראת משיח... התחיל לומר שידו לו שיד חדש.

קיצור הדברים, תכלית הפורים שיחרט אור הפורים
בעצמות שלנו, נלמד עם פורים ונתפלל עם פורים, ומה
ראו על ככה ומה הגיע אליהם (אסתר ט, כז), דורשים חז"ל
(מגילה טו:) מה ראתה אסתר שזימנה את המן וכו', הקב"ה
קיים ומנהיג הכל לטובת ישראל גם בזמן הסתר - יש
לזכור זאת כאשר אוחזים היום בשנת אלפיים ותשע
עשרה למנין הגויים, לעיני בשר נראה שהם שולטים
ומצליחים אבל האמת שהכל כלום - אנו בניך ואתה אבינו.

החל לומר כי אנו עמך ואתה אלקינו.

בהמות הייתי עמך

עבודת הביטול

[א]

עבודת הביטול בימי הפורים הקדושים

לך, כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן, וצומו עלי. אסתר המלכה - שושבינא דמטרוניא השכינה הקדושה, עומדת ומבקשת ממרדכי הצדיק, צדיק הדור הכולל כל נשמות ישראל, טייערע יודן, אחים יקרים, רחמו נא עלי, חוסו נא על השכינה הקדושה, הנה נכנסת אני אל המלך אשר לא כדת, הולכת אני לגעת למענכם בראש השרביט. ראש השרביט שסודו הנורא התגלה לנו במעט בדברות הקודש בפורים שנת תש"פ, באותו מעמד הרעיש כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עה"פ 'ואני לא נקראתי לבא אל המלך זה שלושים יום', שעל אף שיהודי מרגיש מרוחק מבורא עולם - לא נקרא הוא לבא אל המלך, אע"פ כשמתקשקש הוא, כשרוצה הוא בכל נימי נפשו אזי יכול הוא להתקרב אפילו שלא כדת ולגעת בראש השרביט.

'שרביט' הוא בחינה עליונה של כח פנימי שמתגלה על ידי שמתעורר רצון עליון ביותר, רצון קדום ועתיק יומין שיש לבורא עולמים לדבקות בעם בני ישראל - דבקות על אף כל הרפתקי דעדו עליה. אמנם רצון זה אינו מתגלה על כל אחד, הרצון העליון מתגלה כשאדם משיג ומבין באמיתות נפשו שאין שום מציאות וכן מבלעדיו כלל, הבנה זו היא מעבודות הקשות - אם לא הקשה ביותר בחיי עבודת היהודי, כי טבע העולם הוא שהאדם כשעושה איזה פעולה טובה ומעשה מצוה, או להבדיל כשמרוויח הון רב על ידי עסק ומסחר, חש בנפשו 'ס'יפוק' - הנה, הצלחתי למרות כל הקשיים, למרות כל הנסיגות.

אבל עובד השי"ת, עבד ה' יודע כי בכוחו לא נעשה כלום, לא הקשיים היו שלו, לא ההצלחות הם שלו, שמירת העינים שזכית לה ברחוב ההומה, הגם שהיה נדמה לך שעמלת קשות על כך ומכוּחך הוא, לא ולא! השי"ת הוא זה שהכניס בך את הנסיון והתאוה שישוטטו עיניך, והוא ואין בלתו הוא נתן בך את הכח להתגבר על כך, השי"ת ברכך בממון והוא זה שסלל עבורך את דרך החתחתים בו עברת עד שהגעת הלום.

לחיות בהרגשה זו הוא 'לעבעניס ארבעט - עבודת חיים', כי במושכל ראשון לא יכול האדם לחיות במצב זה, יאמר האדם לעצמו, אם אינני עושה כלום אז אכן, בא לא נעשה כלום, לא נלמד ולא נתפלל, לא נשתדל לפרנסתנו ולא נזרע ונחרוש, והשי"ת יעשה הכל, כמה יכול האדם לעמול ולהתייגע, וכשעמלו עולה בידו יאמר שרק מכוחו ית' הוא?!

נקודת חיי היהודי סובבת ומלופפת בעבודה זו, כמה יוכל האדם להבין ולהשכיל שזה שיש לו אינו שלו, עד איזה מקום בנפשו תופס הוא כי הבל הבלים הכל הבל, יכול האדם לומר זאת ואפילו לצעוק... אך לחיות כך... להשיג בפנימיות נפשו באמת כי אכן, למרות שעלינו מוטלת המלאכה, עלינו מוטלת היגיעה, אבל לא עליך המלאכה לגמור, את ה'קנין' את הגמר מלאכה, זה עושה אחד יחיד ומיוחד.

אסתר - סוף כל הניסים, מגילת אסתר היא ההכנה לימות הגלות הארוכים, ובה מרוכזים תמצית תלאות ישראל וגאולותיהם בכל הדורות, כשבאה כנסת ישראל הנרמזת באסתר המלכה, כשבאה היא אל המלך אשר לא כדת, כשבאה היא להבקיע רקיעים ולזעזע את כסא הכבוד אף בימות הגלות והחשכות כשערי שמים נעולים לדבוננו, צריכה היא דבר אחד, יודן! צומו עלי! הניחו את כל מציאותכם העצמית בצד, נטשו הכל, צומו עלי! אל תחשבו על חייכם האישיים שבסכנה מפחד המן הרשע, אל תחשבו כיצד להביא את הישועה האישית שלכם בימים קדושים אלו.

קרעו שערי שמים, הרעידו עולמות, עלי! על השכינה הקדושה שאין לה רשות להכנס אל המלך בכל עת, על החשכות הנוראה בה נשמות ישראל מצויים, על החומר העב המפריד בינינו לבין אבינו שבשמים! בפורים מתגלה אור עצום זה, אור של מרדכי הצדיק - מירא דכיא, ביום זה יכול כל יהודי ויהודי להתבטל לבורא, עד שקבעו חז"ל כי חייב איניש לבסומי בפוריא, היות שיום זה סגולה יש בו לזכות להתבטל לבורא עולם, על כן חובה על כל יהודי ויהודי לנצל הזדמנות פז זו, בכדי שנזכה למידת הביטול אף בשאר ימות השנה.

הביטול - גאולה ממצרי עוה"ז

'כיון שהוא חפץ בגאולתכם, אינו מביט במעשיכם, מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות' דברי חז"ל אלו מגלים לנו כי מצב של גאולה הוא הביטול לחי עולמים, מציאות של הפקרות ובזו מוחלט לכל הבלי עולם הזה, בימי גאולה נשפע עלינו אור של הבטה בנקודת החיות הפנימית של העולם, הבורא ית"ש בעצמו אינו מביט במציאותינו החיצונית, מתעלם מהנדמה, אלא מביט בנשמות ישראל האחוזים ודבוקים בחי החיים, כאן, במצב זה נקל ביותר להגיע לביטול כאמור בהקדמה, נאים הם הימים לעסוק בעבודה זו.

עיקר נסיון היצירה הוא להפוך האדם ליש'י

תכלית התורה והמצוות הוא כדי שיתבטל האדם לבורא ויוצרו, הפגם הראשון שהיה בעת בריאת העולם היה חטא עץ הדעת. בא הנחש הקדמוני לחוה והסיתה 'כי ביום אכלכם ממנו והייתם כאלקים וכו', ענתה חוה 'לא תאכלו בו ולא תגעו בו פן תמותו', והוא שורש כל הפגמים, הנחש הקדמוני רצונו הוא שעבודתנו תהא אך ורק מתוך טעם וחשק להמצוות, כשהאדם יודע ומבין מדוע אסור או מותר, מתיישב לו על הלב ומתחשק לו לקיים ציוויים אלו, אך גזירת המלך קשה לקיימה עד מאד.

מגיע יצה"ר אל האדם ואומר לו - דבר זה, הנהגה זו, איננה מיועדת עבורך, הנך חלש מדי לעבודה זו, אינך יכול ללמוד שעתיים שלוש וארבע ברציפות, אינך מסוגל לתת צדקה כיכולתך, על האדם לענות לו, יתכן שאתה צודק, יתכן שקשה הוא, אבל כך ציוונו הבורא ית', זהו תכליתי בעולם - לעשות רצונו ית' בשלמות, חוה ענתה לנחש מדוע אינה רוצה לשמוע בקולו בדברים שגם היצה"ר מבין, העדר הגוף מעוה"ז וכדו', אבל האמת שבעת נסיון יש לעזוב את כל החשבונות, לא חשבונות גשמיים ואף לא רוחניים, אלא אך ורק עשיית רצונו ית' בשלמות.

קלים הדברים לכתיבה, אך בפועל קשים הם עד מאד, כי בשעת מעשה משתולל בקרבנו אש היצירה ומנסה

יתבאר על פי דברי קדשו של הרב המגיד ממעזריטש וזכרונו לברכה על המשנה (אבות פ"ה מ"ט) וחילופיהן בגולם כי יש עולם שנקרא גול"ם והוא עולם החכמה שהוא בחינת יו"ד שהאות ה'זה הוא בחינת גולם כי הוא נקודה קטנה ויכול לצייר ממנו כל אות שירצה. וזהו וחילופיהן - אם תרצה להחליף איזה דבר, בגולם, היינו שצריך להעלות אותו הדבר לבחינת גול"ם וישם ויכול להחליפו. עד כאן לשונו הטהור...

ועל פי זה נבאר קצת ענין פורים... כי אסתר עשתה במשנתה אז מה שעשה הכהן גדול ביום הכפורים שלקח שני שעירים והיו צריכים להיות שוים במראה ובקומה ובלקיחתן כאחת, והטיל גורל ביניהם אחד לה' ואחד לעזאזל, כדי לרומם הס"מ ולהשוות אותו כככול עם הכורא ברוך הוא וברוך שמו. ואז התוודה הכהן גדול בשם כל ישראל והעלה אותיות החטאים לעולם החכמה שהוא גול"ם וכנ"ל והקדוש ברוך הוא מרוב אהבתו לישראל מרצה בדבר זה ומוחל על כבודו יתברך.

ובענין זה ממש עשתה אסתר שאמרה 'בוא המלך והמן ועשתה אותו שנה עם המלך ובזה שברה תקפו וחזקו של המן הרשע, וזהו גם כן ענין מה שבכאן נקרא הסעודה על שם היין... על כן עשתה משתה היין דוקא ויצאו למעלה מן הדעת סוד עלמא דמיתקרי גולמ"א...

והנה תוקפו של המן כבר בטלה אסתר. אכן עדין מוטל עלינו לשבר תוקפו וכוחו של המן הרשע שהוא מרע עמלק הצפון בקרב לבו של כל אחד ואחד מישראל וכן בכללות. היינו שכל אחד מאתנו עם ה' יבטל וישרש הרע הטמון בקרבו, אשר על כן צריכין גם אנחנו ליצא למעלה מהדעת כדי שנוכל לבטל לגמרי בחינת הרע...

אוהב ישראל לפורים - ע"ש באורך דבריו הק'

לכלות בקרבנו כל רצון להתגבר. עצה יעצו לנו צדיקי הדורות, גם בעשיית מצוה ובלימוד תורה ביגיעה, מגיע היצירה ומנסה לפתותנו שנגיש בעצמנו גאווה על עבודתנו, רוצה הוא שנפרד ממצאות הבורא, אם באותו הזמן ישנן האדם כי ה' אלקיך הוא הנותן לך כח, ולא יפנה לעצת היצר לחשוב כי בכוחו ובדעתו עשה זאת, יבנה הוא בנפשו כח לעמוד אף בסור מרע להתבטל לגמרי לרצונו ית'.

כי במוחו ובנפשו תהא חקוקה העובדה שאין עוד מלבדו, ושום כח בעולם לא יוכל לעשות מאומה מבלעדיו ית', הקדים לנו השי"ת כבר בהר סיני שכפה עלינו ההר כגיגית ואמר אם תקבלו התורה מוטב ואם לאו שם תהא

קבורתכם - בזאת תבחנו, אם תקבלו את התורה מפחד המיתה, או שתקבלו את התורה מחמת רצון השי"ת.

עבודתנו בימי הפורים

המן הרשע - קליפת עמלק, רצה לקחת מכלל ישראל את נקודת הביטול, ישנו עם אחד - אלקיהם של אלו ישן הוא, העירני מזנק מיד ממקומו כשמתקרבת אליו סכנה, אך הישן עד שלא תגיע אליו ממש ותכאיב לו לא יברח ממקומו, מקטרגת קליפת עמלק ואף מנסה לפתותנו ולסמא את עינינו באומרה, אין רצוני שתעבור עבירות ח"ו, אך אם עשית מצוה - תתגאה בה, תרגיש רם על כל בני אנוש...

אלקות שלהם ישן, אור השי"ת לא חי בקרבם, אין מכירים הם כי כל מעשה טוב הכל מגיע מכוחו, ומשם נופלים אף לעבירות ח"ו, אמנם כנסת ישראל משיבה לעומתו, אכן עד עכשיו לא חי השי"ת בקרבנו בכל רמ"ח ושס"ה, אך מעתה, איננו יודעים מאומה, יודעים אנו כי עבדי המלך אנחנו וכאותו גולם שאינו יודע מאומה רק לעשות רצון יוצרו - **שְׁצַרְיָךְ לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ הַדְּבָר לְבַחֲנֵת גוֹלָם.**

בהתבוננות זו מכניס האדם בקרבו חיות חדשה לעבדו ית', כי הגם שמעשיו אינם בשלמות אך בעצם אני כהגולם העושה את רצון קונו, ואף הנפילות - ממנו הוא, ביום הכיפורים זוכים אנו לבחינה זו, כאשר מתוודים על כל החטאים והעוונות והפשעים, מגלים אנו כי עוונותינו אינם שלנו מעשינו אינם שלנו, את הכל מוסרים אנו לבורא עולם בביטול הגמור לרצונו - **יֵאָזְר הַתְּוֹדָה הַכֶּתֶן גְּדוֹל בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל וְהַעֲלָה אוֹתוֹת הַחַטָּאִים לְעוֹלָם הַחֲכֵמָה.**

עולם החכמה הוא טרם כל צמצומי העולם הזה, שם מאירה ומבדיקה אורו ית' ללא שום מחיצה. עבודתנו בכל ימות השנה הוא לזכות להתבטל לחכמתו ית' המחיייה את כל העולמות, ביום הפורים זוכים אנו שתאיר עלינו אור זה ללא שום הכנה מצידנו, כל איש ישראל זוכה לאור עצום של הכרה וידיעה כי אין עוד מלבדו, אך מה נעשה כי הדעת שלנו, הדעת שלנו שבויה ותפוסה על ידי יצרנו הרע.

ביום הכיפורים עמלים אנו ארבעים יום קודם בכדי לזכך ולטהר את דעתנו, אך בפורים לא מצינו הכנה זו, כי חפץ השי"ת לתת אור זה באופן שנצטרך לבטל הדעת שלנו מכל וכל, אף בעומק החשכות, בסוף כל הניסים, נחפוץ אך ורק בביטול מוחלט לבורא עולם, איננו יודעים מה הוא רוצה, איננו יודעים עד מתי ימשך הסתר זה, אך זאת חשקנו וחפצנו לבטל מקרבנו כל רצון אחר שאינו רצון השי"ת, על כן חייב איניש לבסומי, כי זו היא מציאות הפורים - **צְרִיכִין גַּם אֲנַחְנוּ לִיצֵא לְמַעַלָּה מֵהַדַּעַת כְּרִי שְׂנוּכָל לְבַטֵּל לְגַמְרֵי בַחֲנֵת הַרַע.**

ע"פ דברות הקודש רעוא דרעיון כי תשא ש.ז.ג., שו"ת"ט וסעודת פורים תש"פ, סעודת פורים תשפ"א

לך כנוס את כל היהודים

חובת השעה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בעקבות המצב הנורא אשר נתונים בו אחינו בית ישראל במדינת אוקראינה ה"י

להשתתף ולהרגיש צרת ישראל

נמצאים אנחנו עתה במצב אשר עליו נאמר (תהלים ב. א.) למה רגשו גוים, ויהודים רבים נפגעו מהמלחמה ה"י, אלפי יהודים ברחו כאשר רק כסותם לעורם, ואלפים ורבות שרויים בפחד ובמצב של סכנה בכל רגע ומסתתרים במרתפים. בזמן זה יש קודם כל להרגיש צרת ישראל וצערם, כאשר כל אחד מאתנו מבקש ומתפלל על המצב, אין להתפלל רק מתוך הרגשה שיש יהודים הנמצאים בצרה, אלא כל אחד צריך להרגיש כאילו הוא עצמו נמצא שם. הקב"ה סיבב שאנחנו ב"ה נמצאים כאן, אבל ההרגשה צריכה להיות כאילו אנחנו עצמנו שם, כאשר מתפללים מן המצר קראתי י-ה, יש להרגיש כאילו אנו יושבים עתה בבונקר אי שם בקייב, כי אמנם אני איני שם, אבל הרי יהודי אחר נמצא שם, באופן זה צריכים להיות התפללות בזמן זה - מלבד התפללות שמוסיף כל אחד, שירגיש כאילו הוא עצמו צריך לישועה כפי שצריכים אלו הנמצאים שם.

במגילה כתוב (אסתר ד. יג-יד) ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים, כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך וגו', כלומר אסתר היתה יכולה לסבור שבסיבה מן השמים נמצאת עתה בבית המלך וממילא רק בני ישראל במצב סכנה אבל היא במקום מבטחים ואזי לא תרגיש יחד עם כולם בצרתם.

לכן אמר לה מרדכי דעי שאין זה אלא דמיון - אל תדמי בנפשך, כיון שיש ישראל נתונים בצרה אף שאת נמצאת בבית המלך הנך נתונה בצרה כמו כולם, כי אם החרש תחרישי בעת הזאת - אם לא תרגישי שהצער של כל ישראל נוגע גם אליך והנך נתונה בצרה כמותם, רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר - בני ישראל ודאי יוושעו וינצלו מהצרה, ואת ובית אביך וגו' - את שסיבב הקב"ה שתהיי בבית המלך כדי להיות שליח ישראל להצלתם תאבדי זאת.

בני ישראל לא חשבו על עצמם

ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי, לך כנוס את כל היהודים אשר בשושן וצומו עלי וגו' (שם, טו-טז), היהודים אשר בשושן הנמצאים בצרה הגדולה ביותר, וצומו עלי - שלא יתפלל כל אחד על צרת עצמו אלא עבור אסתר שהיא עתה שליח כל ישראל במאה עשרים ושבע מדינה, שלא יחשוב אף אחד על עצמו אלא על בני ישראל הנתונים בצרה.

וגם אני ונעוטי אצום כן - בספה"ק דייקו מהו אצום כן, והכונה בזה שאף היא תצום באופן זה שבכניסתה לאחשוורוש לא תחשוב מעצמה על אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא, אחת דתו להמית, היא לא תחשוב על עצמה - כאשר אבדתי אבדתי, אלא תצום ותתפלל רק על צרת ישראל, כך הבינה אסתר מדברי מרדכי. כך צריכה להיות הרגשת כל יהודי בעת הזאת, כאשר מתיישבים בבית לאכול סעודת שבת כל אחד עם בניו ומשפחתו, הרי שם יש יהודים האוכלים סעודת שבת בבונקר, בשבת שעברה היו שאכלו סעודת שבת באוטובוס ויש כאלו שאין להם כלל מה לאכול בסעודת שבת - אולי רק חתיכת לחם, לב יהודי צריך שירגיש את הצער של היהודי האחר. הרגשה זו אינה סתירה כלל למרביץ בשמחה, אדרבה השמחה והבטחון יבואו יחד עם הרגשת מצבו של כל אחד מישראל.

כמו כן יש לעורר כי תמיד מדברים כיצד יתכן שבזמן השואה ישבו יהודים בארץ ישראל ובאמריקה בהשקט ורוגע ולא עשו די יכולתם להצלת ישראל - למרות שהיו נסיונות שונים להציל ויחידים ודאי השתדלו בכך. עכ"פ עתה כאשר ישראל נתונים בצרה יש לכל אחד להתבונן במה יכול לעזור אם בממון ואם בגוף, המצב אינו ברור ואי אפשר לדעת כיצד יתפתחו הדברים, יתכן ויגיעו לארץ ישראל מאות אלפי פליטים ואזי יראה כל אחד כיצד לסייע להם אם בממון אם במילה טובה ואם להכניסם לביתו, כל אחד יחשוב לעצמו במה יכול לסייע ולא לעמוד מן הצד כאילו אין זה נוגע אלינו.

לא להסיח דעת מהגאולה

איאת בחז"ל (סנהדרין יז.) אין בן דוד בא אלא בהיסח הדעת, וכבר מקשים כולם מהו בהיסח הדעת הלא ישראל מצפים תמיד - לישועתך קוינו כל היום, אלא הכונה בזה שחז"ל נתנו כמה וכמה סימנים לביאת המשיח, אמנם סימנים אלו כבר נראו הרבה פעמים ולכן כבר אין נותנים לב לכך. האמת שחז"ל לא הבטיחו שבעת שיהא סימן יבוא משיח, אלא נתנו סימנים כיצד תיראה התקופה קודם ביאת משיח, ועתה שוב רואים סימנים כדברי חז"ל (בר פטז.) אם ראית מלכויות מתגרות זו בזו צפה לרגלי משיח וכן אמרו (סנהדרין יז.) בשביעית מלחמות ובמוצאי שביעית בן דוד בא, לכך יש לתת לב ולהזהר לא להסיח דעת מהגאולה, להתפלל שכבר תבוא הגאולה השלמה, כשמבקשים 'אנא ה' הושיעה נא' לבקש על ישועה כללית של ישראל שכבר יצאו מהגלות.

ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחלה וראש לפדיון נפשנו, שיהא כבר מרביץ בשמחה בשלמות.

אחרי התפילה ב' דראש חודש אדר ב'

לע"נ זקנו הרה"ח רבי יצחק יואל ז"ל
בן כ"ק מרן אדמו"ר מוה"ר ח"ד ז"ע
היה ראש וראשון לכל דברי שבקדושה ומבני ומקימי בתי
מדרשנו
למלאות שלשים שנה להסתלקותו י"ד אדר ב' תשנ"ב - פורים
דפריזן
ולדגל השמחה בחולדת הנבדה לאבינו הרה"ג ראש כולל חרות
התורה שליט"א
בת לחתנו גיסו הרב נחמה למדא ה"ר
בני משפחת זילברשיץ שחי

ברכת מול טוב
לידידיי העומד ליישנו כסדר פנים ופיה
הרב ישראל פרוכטר ה"ר
להגל שמות תולדת בנו למי"ט
יובה לעולה לתורה לחופה ולמעשים
מאזלים
חברי המערכת

לע"נ
הרבנית הצוקנית מרת רבקה פיגא ע"ה
בת כ"ק מרן אדמו"ר מוה"ר ח"ד ז"ע
נלב"ע י"ג אדר תשל"א
הונצח ע"י צאצאיה שחי

נרבת הרב טוביה הוכנולד ה"ר
להגל שמחת נישואי בנו החתן כמר שמואל נ"ו
ברכת מול טוב מיוחדת לחתנו
הרה"ח מוה"ר שלמה נחמיה ולרמן שליט"א